

PILK MINEVIKKU JA TÄNASESSE

Arhiivimaterjalide põhjal teame, et esimene kool alustas Järva-Jaanis tööd 1885. a sügiskoolil. Seal õppis paarkümmend poissi, kelle lugemaõppimiseks võeti kolmandal koolitalvel kasutusele Eesti pedagoogilisele haridusele aluse panija B G Forsseliuse uus meetod.

Uuesti sai Järva-Jaani kooli alles 1850. a, kui asutati Orina vallakool, mille vahetuks järglaseks võib pidada tänast Järva-Jaani keskkooli. Ka selle kooli esimeste aastakümnete kohta on andmeid kasinalt. Kooli kroonika kirjutamisega tegi algust möödunud sajandi lõpul Jüri Saar, kes tuli Orina kooli juhatajaks 1893. a ja töötas siin 38 aastat. Kroonikast teame, et esimese koolimaja ehitas vald praegusele Soo tänavale 1850. aastal. Samale kohale ehitati 1903. a uus koolimaja, mida ümberehitatuna kasutati õppehoonena 1959. aastani.

1919. a liideti Orinaga Metstasguse kool, õpilaste arv kasvas. 1921. a nimetati kool Järva-Jaani algkooliks, mis 1922. aastast töötas kuueklassilisena. Aastail 1924—1939 oli Järva-Jaanis sobiva hoone puudumise tõttu koguini kaks algkooli. Alles 1939. a alustati uue koolihoone ehitamist. See valmis 1940. a suvel. 1939. aastast töötas Järva-Jaani algkooli juhatajana pärastine tuntud ajakirjanik Arnold Päts, kes juhtis ka koolielu 1940/41. õppeaastal nõukogulikule teele.

Pärast Nõukogude Eesti taastavastamist avati 1944. a sügisel Järva-Jaanis 7klassiline kool. 1947. aastast oli direktor kooli vilistlane Linda Altorg. Koolis töötasid kogenud koolmeistrid Ksenia ja Peeter Leng, Ott Arviste jt. Mitmetest noortest said aga hiljem tunnustatud koolimehed, nagu ENSV teeneline õpetaja Helmut Saarmann ja Eberhalt Järvelt ning Jõgeva I keskkooli direktor, ENSV teeneline õpetaja Uno Erdmann.

Viiekümnenendatel aastatel kasvas õpilaste arv tunduvalt. Direktor Altorgi ja lastevanemate komitee energilise tegevuse tulemusena reorganiseeriti 1955. aastal kool keskkooliks. Kuna tollal ümbruskonnas veel teisi keskkooli polnud, tuldi Järva-Jaani õppima ka Tamsalust ja Koerust. 1957/58. õppeaasta alguseks oli koolis ligi 400 õpilast. Valitses suur ruumikitsikus, töötati kahes vahetuses. 14. septembril 1968. aastal valmis koolimaja juurdeehitis, kuid praeguseks on maja jällegi kitsaks jäänud.

Tänases Järva-Jaani keskkoolis õpetab 292 õpilast 21 õpetajat. Opetaja Aita Leedu (pedagoogitool 1951. a) ainsaks tooko-haks on seni Järva-Jaani kool. Rohkem kui 25 aastat on siin õpetanud Vilmi Möll, Irina Davõdova ja Vilma Annuk, 23. töö-aasta on Piret Nigulil, 19. Tiit Adleril, Hilja Kivilal ja Ingrid Põldsaarel. 18 aastat on Järva-Jaanis pioneere juhendanud vanempõldeeri juht-metoodik Helgi Veemaa.

Möödunud kolmekümnest keskkooliaastast on eredate õpetajaisiksustena jäänud siin õppinutele meelde matemaatika- ja muusikaõpetaja Voldemar Jüris, kauaaegne õppealajuhataja Tere-se Uudeküll, esimese lennu klassijuhataja Selve Reispas, füüsik Ilse Juns, eesti keele ja kirjanduse õpetaja Jüri Püvi.

Järva-Jaani keskkooli on lõpetanud 27 lendu kokku 471 lõpetajaga, kellest viis medaliga (Toomas Kärmik, Helle Nuiamäe-Utt, Paul Kenkmann, Märt Ibrus ja Velle Möll-Taraste). Keskkooli VII või VIII klassi on lõpetanud kokku 741 noort. Kõige rohkem on lõpetanud valinud põllumehe ja pedagoogi elukutse. Neid töötab kodumajandis ja kaugemalgi. Kooli vilistlased on Järva-Jaani kolhoosi aseesimees Kaljo Arusalu, Alliku sovhoosi peaaegronoom Hennu Nurmekivi ja peainsener Leevi Pääbo, Putkaste ST õppedirektor Tiit Tammaru jt. Tuntud nimed on teaduste doktorid Väino Rajangu ja Paul Kenkmann, TRU kehakultuuriteaduskonna dotsent Ants Nurmekivi, Rakvere Pedagoogikakooli direktor Helle Utt. Tallinna Piimakombinaadi direktorina töötab Rein Nigul, meie rajooni sõjakomissar on Mati Ustalo, ehitusinsenerina pälvis riikliku preemia Enn Tammaru.

Esimesest lennust peale on lõpetajatele olnud iseloomulik õpihuvi. Kolmandik kõigist keskkooli lõpetajaist on suutnud omandada kõrghariduse.

Abi on olnud tublidest lastevanematest ja lastevanemate komiteest. Komitee esimehed olid pikka aega Arnold Jaamaste, Voldemar Rajas, Robert Oja ja Jaan Vahter. Praegu juhib komitee tööd Järva-Jaani kolhoosi peainsener Vello Kivila.

Soovin, et Järva-Jaani kooli kunagised lõpetajad ja õpetajad leiaksid tänasel juubelipäeval tee oma kooli.

AKSEL ANNUK,
direktor

Piltidel: ▲ 1850. aastal ehitatud valla koolimaja ▲ Järva-Jaani keskkool praegu.